

“Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centrs” - 2020.gada. jūlijs

Saturs

Biedrībai “Latvieši pasaulē – muzejs un pētniecības centrs” izmaiņas valdes sastāvā - Toms Pāvils (2. lpp.)

Mīļie muzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” biedri, atbalstītāji, draugi! - Sarma

Muižniece Liepiņa (3. lpp.)

Pateicība - Maija Hinkle (3. lpp.)

Uzlabota muzeja vizuālā – virtuālā identitāte! - Toms Pāvils (4. lpp.)

Gatavošanās muzeja akreditācijai - Guna Dancīte (4. lpp.)

Dokumentālās filmas “VĀRPA. Apsolitā zeme” bezmaksas izrādīšana tiešsaistē - Toms Pāvils (6. lpp.)

Krājumā nonāk vērtīgs dāvinājums - muzeja dibinātājas Maijas Hinkles tautas tērps ar stāstu - Marianna

Auliciema (7. lpp.)

Tiek pārcelta izstāde “Nyet, Nyet, Soviet!” Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā - Toms Pāvils (8. lpp.)

Izlausnās spēli un izstādi “Bēgļu gaitās” apmeklē vairāk nekā 2400 cilvēku - Toms Pāvils (8. lpp.)

Dāsns ziedojums “Savam kaktiņam, savam stūrītim...” - Marianna Auliciema (10. lpp.)

Muzejam “Latvieši pasaulē” atzinība Latvijas Muzeju biedrības konkursā “Gada balva 2020” - Toms

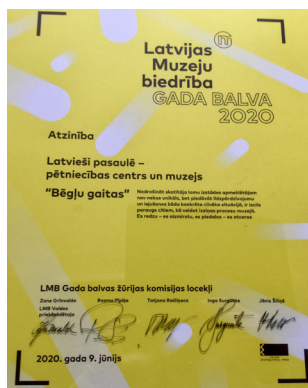
Pāvils (11. lpp.)

Mērķis sasniegts dubultā! Muzeja “Latvieši pasaulē” 2019. gada Ziemassvētku ziedojumu akcija - Marianna

Auliciema (12. lpp.)

Muzejs “Latvieši pasaulē” meklē priekšmetus ar stāstiem par to, kā latvieši pasaulē pārdzīvo COVID-19

pandēmiju - Marianna Auliciema (14. lpp.)

Atzinības raksts muzejam “Latvieši pasaulē” Latvijas Muzeju biedrības konkursā “Gada balva 2020”

Sastādīja: Marianna Auliciema un Toms Pāvils

Rediģēja: Ieva Vītola

Maketēja: Antra Celmiņa

Izsūtīja epastā: Brigita Eihmane

Biedrībai “Latvieši pasaulē – muzejs un pētniecības centrs” izmaiņas valdes sastāvā

Vēlamies paziņot, ka 2020. gada martā valdes sastāvā atgriezās muzeja biroja vadītāja Marianna Auliciema, savukārt par biedrības valdes priekšsēdi tika ievēlēta Sarma Muižniece Liepiņa. Viņa pārņēma valdes vadību no līdzšinējās valdes priekšsēdes Maijas Hinkles, kuras valdes termiņš bija beidzies. Sarma ir ilggadēja muzeja biedre un atbalstītāja, kura jau 2019. gadā sāka darbību muzeja valdē.

Sarma ir dzimusi Kalamazū, Mičiganā, ASV. Kopš 1984. gada dzīvo ASV Austrumkrastā pie Bostonas. Kursas un Minsteres Laviešu ģimnāzijas skolniece. Ieguvusi augstāko izglītību mākslā un politekonomiskās attiecībās (“Public Policy”). Bijusi galerijas “Artistic License” kopīpašniece, strādājusi Harvardas “Widener” bibliotēkā ar baltiešu grāmatām, vadījusi Amerikas Latviešu apvienības Kultūras nozari un Amerikas Latviešu apvienības Kultūras fondu.

Sarma ir saņēmusi Jāņa Bieriņa, Ērika Raistera un Andra Ritmaņa piemiņas fonda balvas par dzeju un sabiedrisko darbu Latvijas labā. Darbojas gan Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības valdē, gan 1918. gadā dibinātajā Amerikas Latviešu tautiskās savienības (ALTS) valdē par arhivisti, kā arī vada Bostonas latviešu lasītavu - “Boston Latvian Library”.

Sarma ir kopriekotāja alternatīvajām latviešu kultūras un dizaina dienām (rainis/marfa, gaisma/marfa, māksla/marfa) Rietumteksasas tuksnesī. Ilggadīgi vāc un veido dokumentāciju un atrod jaunas mājas

savdabīgiem latviešu priekšmetiem, latviešu mākslai un retām publikācijām.

Savukārt muzeja darbību jaunā valdes priekšsēdētāja Sarma Muižniece Liepiņa raksturo sekojoši: “Latvieši pasaulē – muzejs un pētniecības centrs” jeb LaPa man licies vajadzīgs kopš tā tapšanas. Vispirms mani uzrunāja LaPas pamata ideja, ko muzeja idejas kopautore Maija (Veinbergs) Hinkle skaidri apraksta LaPas mājaslapas ierakstā par muzeja sākumu. Ideja, kas ar mērķtiecīgu darbu, diplomātiju un līdzekļu vākšanu ir ļāvusi LaPai izveidoties par spēcīgu vizuālu fonu latviešu tautas dzīvesstāstiem ar savdabīgu, pieejamu, arvien augošu kolekciju gan Latvijas muzeju, gan pasaules muzeju kopienā, gan, tīmekļa platformā. LaPas mērķis ir pozitīvā, sarunu un pārdomu rosinošā veidā izcelt latviešu kopienu un indivīdu piedzīvojumus, izvēles un katra personisko latviskas pieskaņas skatu uz dzīvi un sadzīvi, vienalga, kur katrs to ieguvām un kādā veidā vai valodā to parādām sev un citiem, neizslēdzot nevienu.”

Plašāk par Sarmas Muižnieces Liepiņas viedokli saistībā ar muzeju, savu līdzšinējo darbību tajā un notikumiem vietējā un globālā mērogā būs iespējams iepazīties jaunās muzeja mājaslapas sadaļā “MUZEJS RUNĀ”.

Muzeja “Latvieši pasaulē” komanda novēl jaunajai valdes priekšsēdētājai veselību, izturību un dzīvessparu, veicot šos nozīmīgos pienākumus muzeja un Latvijas vēstures labā!

-Toms Pāvils

Mīļie muzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” biedri, atbalstītāji, draugi!

Priecājamies ar šo 2020. gada vasaras apkārtrakstu jūs iepazīstināt ar pēdējā gada notikumiem muzejā!

Mani kā jauno valdes priekšsēdētāju, pārskatot apkārtraksta rakstus un fotogrāfijas, sevišķi iekvēlina tas, ka mūsu izstādes, augošais unikālais krājums un jaunās pasākumu programmas kā “Rudens LaPas” pārrunu vakari un interaktīvā izlaušanās spēle “Bēgļu gaitās”, ar savu izdomu un daudzveidību turpina iesaistīt un aizraut visas paaudzes. Liels nopelns tam ir tieši Jūsu visu sajūsma, sarunas un dāvinājumi! Tie iedvesmo mūs, muzeja “Latvieši pasaulē” valdi un darbiniekus, domāt “ārpus kastes”, kā šo Jūsu sajūsma, sarunas un dāvinājumus sakopot un izstādīt, kā ļaut tiem uzrunāt jaunās paaudzes mūsdienīgi, bet saglabājot jūsu balsis.

Pilnīgi piekritu jums, kam muzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē”, ko pazīstam arī kā LaPu, saistās ar tās iedvesmotāju un ilggadīgo valdes priekšsēdētāju Maiju Hinkli. Arī man LaPa nav atdalāma no Maijas vīzijas un pašizliedzīgā darba. Pārņemot martā no Maijas šo amatu, milzīgs atspajds man ir bijis tas, ka viņa turpina rūpīgi pārskatīt muzeja darbu un ar savām zināšanām ir mūsu galvenā padomniece un skubinātāja. Valdes vārdā sirsnīgi pateicos viņai par katru brīvprātīgi ielikto darba stundu, par katru labo un apdomāto vārdu!

Tā izmantošu te Maijas izteicienu no citiem muzeja apkārtrakstiem: “Ar siltu sveicienu un lielu paldies,”

- Sarma Muižniece Liepiņa, valdes priekšsēdētāja

Sarma Muižniece Liepiņa savā darba istabā 2019. gada 10. septembrī. Fotografējusi Silvia Zalts Sīpoliņš

Pateicība

Paldies, Sarma, par Taviem labiem vārdiem! Arī es saku milzīgu paldies visiem maniem brīnišķīgajiem kolēģām valdē un muzejā par viņu darbu, draudzību un labo sadarbību - valdes locekļiem Mariannai Auliciemai, Intam Dzelzgalvim, Baibai Belai, Ievai Vītolai, Marcim Voldiņam, Antrai Celmiņai, Jurim Zalānam, Artai Savdonai, Mairai Bundžai, Inārai Reinei, Vitai Ozoliņai, Dainai Grosai un Valdim Bērziņam, kā arī abiem kasieriem - Intam Dzelzgalvim un Brigitai Tamužai, un Latvijas Nacionālai bibliotēkai un tās direktoram Andrim Vilkam!

Sevišķs paldies Mariannai par viņas vienmēr radošo izdomu un talantu, neatlaidību un profesionālo darbu, un Intam par viņa nenogurstošo atbalstu un palīdzību! Bez

viņu devuma šis muzejs nebūtu tāds, kāds tas pašlaik ir!

Novēlu Sarmai veiksmi, darba prieku un gudrību, vadot muzeja darbu tālāk, kad mēs ceram ieiet muzeja attīstības nākamajā fāzē kā pilnvērtīga, akreditēta daļa no visas Latvijas kultūras mantojuma. Paldies visiem darītājiem un muzeja atbalstītājiem!

-Maija Hinkle, biedrības "Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centrs" bijusī valdes priekšsēde

Uzlabota muzeja vizuālā – virtuālā identitāte!

Ar prieku varam paziņot, ka šobrīd tiek veikti vēl pēdējie uzlabojumi, lai jau pavisam drīz laistu klajā jaunu, uzlabotu muzeja "Latvieši pasaulē" mājaslapu!

Darbs, kas muzeja atbildīgajai komandai ir prasījis pūles un sviedrus (un garas, garas stundas) vairāku mēnešu garumā, tuvojas noslēgumam. Jaunā muzeja mājaslapa sevī ietver gan uzlabotu dizainu, gan atjaunotu informāciju par muzeja ekspedīcijām, braucieniem, līdzšinējiem projektiem un citām aktivitātēm. Mājaslapā parādīsies arī jauna sadaļa "MUZEJS RUNĀ", kas regulāri tiks papildināta ar saistošiem ierakstiem par muzeja darbiniekiem, pārstāvjiem un atbalstītājiem, krājuma eksponātiem un viedokļiem par notikumiem mazākā un plašākā mērogā.

Līdztekus tam – pateicoties Kultūras ministrijas finansējumam – šogad tiek palielināta aktivitāte arī muzeja publiskajā lapā sociālajā tīklā "Facebook" (<https://www.facebook.com/LatviansAbroad/>). No aprīļa

sākuma tajā tiek publicēta informācija gan par iepriekšējo gadu eksponātiem ikmēneša izstādē "Mēneša priekšmets", gan tiek publicēta arī daļa no muzeja iepriekš veidotajiem video materiāliem un citiem projektiem. Šādi tiek veicināta komunikācija starp muzeju un tā auditoriju. Tas ir it īpaši svarīgi šajā trausmainajā laikā, kad Latvijā un daudzviet citur pasaulē ir izsludināta ārkārtas situācija vīrusa "COVID-19" dēļ un cilvēki ir spiesti vairāk uzturēties mājās.

-Toms Pāvils

Muzeja "Latvieši pasaulē" Facebook lapā tiek ievietota informācija arī par iepriekšējo gadu eksponātiem ikmēneša izstādē "Mēneša priekšmets"

Gatavošanās muzeja akreditācijai

Šī gada oktobrī muzeju apmeklēs Kultūras ministrijas un muzeju nozares profesionāļu veidota komisija, kas vērtēs muzeja un pētniecības centra "Latvieši pasaulē" gatavību iekļauties akreditēto muzeju saimē. Tas ir nopietns solis, kam muzejs gatavojas jau krietnu laiku. Savu esošo kārtību muzejs pielāgo dažādiem Kultūras ministrijas noteikumiem, nezaudējot galveno uzstādījumu - saglabāt nākamajām paaudzēm Latvijas izceļotāju materiālās un nemateriālās kultūras liecības.

Pandēmijas laiks muzeja darbu krājuma jomā ietekmēja maz, tam pat vērojami

pozitīvi “blakusefekti”. Cik gan bieži līdz tam sabiedriskā telpā izskanēja mūsdienu mantras “domāšana ārpus kastes”, “vāveres ritenis jeb mūžīgā skriešana” - tagad cilvēkiem bija laiks padomāt un sakārtot lietas. Gluži tāpat arī ar muzeju - mūsu krājumā nonāca vairāki burvīgi priekšmeti, kas atspoguļo šo laiku, bet vēl vairāk - cilvēku, latvieti, kas nepadodas apstākļiem, bet gan tos izmanto sev par labu. Mūsdienu priekšmetu vākšana bija viens no uzdevumiem, ko sev izvirzījām, tādēļ priecājamies par katru, kas dalās savos stāstos ar muzeju par savu šodienas dzīvi ārpus Latvijas robežām.

Biedrības “Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centrs” krājuma glabātāji, 2020.gadā

Nupat arī pabeigta pilnīga muzeja krājuma esības pārbaude, kas nozīmē, ka katrs priekšmets muzeja plauktos un kastēs ir skaidri dokumentēts arī inventāra grāmatā - ir zināma tā atrašanās vieta, izmēri, dāvinātājs. Katru priekšmetu esam aplūkojuši, izcēluši, ja nepieciešams, nopucējuši un atjaunojuši signatūru. Lai vieglāk atrastu priekšmetus, tie dalīti kolekcijās pēc to izgatavošanas vai

lietošanas vietas. Esam precizējuši vairāku priekšmetu piederību attiecīgām kolekcijām. Tāpat saprotot, ka priekšmetu skaits augs, decembrī iegādājāmie lielu plauktu, kurā glabāt tautastērpus. Tagad pārlietām tos vienuviet, lai pētnieki drīzumā varētu ar tiem iepazīties un analizēt, jo līdz šim tautastērpī, kas darināti trimdā, bijuši nedaudz piemirsti jeb maz pētīti. Bieži vien aprakstot priekšmetus, ievērojam kādu detaļu vai rodas jautājums, tamdēļ esam priecīgi, ka palīdzību nekad neatsaka neviens, kam to jautājam. Tādā veidā priekšmets muzeja plauktā iegūst arī papildus informāciju, kas var noderēt pētniekiem vai jebkuram citam interesentam. Esam ļoti pateicīgi par atbildēm uz mūsu jautājumiem e-pastos vai citādi.

Būšana akreditēto muzeju sarakstā prasīs arī savus pienākumus, par kuriem domājam jau tagad. Kā vienu no tiem var minēt priekšmetu ievadīšanu Nacionālajā Muzeju kopkatalogā (NMKK) - sistēmā, kurā redzama neliela informācija par priekšmetu, kā arī tā attēls. Līdz šim muzejs strādā pie tā, lai digitalizētu dokumentus un tos varētu izmantot, pat neatverot fiziskās mapes un kastes. Kad būs akreditēts muzejs, tad ievade kopkatalogā vai citā datubāzē būs jau krietni ātrāka un ērtāka. Mūsu muzejam šī digitalizēšana ir īpaši svarīga, jo priekšmeti krājumā un interese par tiem ir no visām pasaules malām.

Darbs ar muzeja krājumu līdzinās Rīgas celšanai - tas nekad nebūs pilnībā pabeigts, jo vienmēr var vairāk, var labāk. Lai gan visi darbiņi prasa laiku, muzeja ambīcijas tikai aug - mēs vēlamies, lai muzeja priekšmetus un stāstus par tiem dzirdētu tuvu un tālu. Runā, ka muzeji no sava krājuma spēj izstādīt vien mazu daļiņu, taču mēs ceram un darām daudz, lai parādītu vairāk, jo aiz katra priekšmeta ir kāds interesants stāsts, ar ko padalīties un kas

spēj izglītot un varbūt pat iedvesmot šodienas cilvēku.

-Guna Dancīte

*Muzeja brīvprātīgās palīdzes Ilona
Uskale un Rita Jefimova palīdz krājuma
darbiniecei Guntai Lediņai aprakstīt fotogrāfijas*

Dokumentālās filmas “VĀRPA. Apsolītā zeme” bezmaksas izrādīšana tiešsaistē

Šī gada maijā un jūnijā muzejs piedāvāja tā vēsturē vēl nebijušu aktivitāti – bez maksas noskatīties 2017. gadā muzeja veidoto pilnmetrāžas filmu “VĀRPA. Apsolītā zeme”. Par šo akciju tika paziņots muzeja lapā sociālajā tīklā “Facebook” (<https://www.facebook.com/LatviansAbroad/>).

Filma tiešsaistē bija pieejama kanālā “Vimeo” gan Latvijā, gan ārpus tās robežām. Kopumā no 13. maija līdz 20. jūnijam filmu noskatījās vairāk nekā 4000 cilvēku. Pēc izrādīšanas internetā tika slēgta vienošanās ar Latvijas Televīziju - filma tiks rādīta LTV kanālā šī gada 30. augustā plkst. 16:00!

Dokumentālā filma sniedz ieskatu līdz šim maz zināmā latviešu izceļošanas vēstures lappusē – latviešu baptistu izceļošanā no Latvijas uz Brazīliju 20. gadsimta 20. gadu

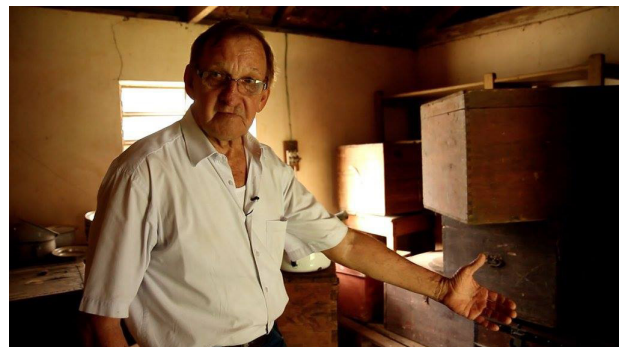
sākumā. Izmantojot vēsturiskas fotogrāfijas, dokumentus un dzīvesstāstus, ir parādīta izceļotāju dzīve Vārpas kolonijā tās dibināšanas un uzplaukuma laikā, savukārt izceļotāju pēcnācēju intervijas ļauj ielūkoties Vārpas ikdienā mūsdienās un centienos saglabāt latviskumu. Dokumentālo filmu veidojis muzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” sadarbībā ar studiju “Centrums”.

Filma ir izrādīta seansos Latvijā un latviešu diasporas kopienās ārpus Latvijas – ASV, Austrālijā, Kanādā un Brazīlijā. 2018. gadā filma tika izvēlēta dalībai “Beldocs” dokumentālo filmu festivālā Belgradā, Serbijā.

Filmas autori ir Bruno Aščuks, Marianna Auliciema un Brigita Tamuža; operators – Valdis Celmiņš. Filmas skaņu celiņu radījis komponists Platons Buravickis. Filmas producenti – Bruno Aščuks un Marianna Auliciema.

Filmas izveidi atbalstījis Nacionālais Kino centrs, Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latviešu fonds, Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonds, Liepājas domes Kultūras pārvalde, Valdis Bērziņš.

-Toms Pāvils

*Jānis Augstroze, Palmas saimniecībā Vārpā, 2011. gadā.
Kadrs no filmas “VĀRPA. Apsolītā zeme”*

Krājumā nonāk vērtīgs dāvinājums - muzeja dibinātājas Maijas Hinkles tautas tērps ar stāstu

2020. gada janvārī “Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centra” dibinātāja un valdes priekšsēde Maija Hinkle (dz. Veinbergs) dāvināja muzeja krājumam pašas darināto Nīcas tautas tērpu. Pirms tērpa pieņemšanas krājumā, mums bija iespēja Maiju nofotografēt tautas tērpā. Kaut arī tas bija gatavots laikā, kad Maija bija pusaudze, tas joprojām izskatījās lieliski! Foto sesijas laikā Daugavas krastmalā ikvienam klātesošajam aizkustinājumu radīja doma, ka šis tērps, darināts ASV laikā, kad Latvijas neatkarība bija tāls sapnis, tagad ir “atgriezies” Tēvzemē!

*Maija Hinkle 2020. gada februārī Rīgā. Fotografējusi
Ilze Strēle*

Maija stāstīja:

“Es izvēlējos darināt Nīcas tērpu kā pusaudze pēc tam, kad mēs ar ģimeni ieradāmies kā Otrā pasaules kara bēgļi ASV, Vašingtonas pilsētā 20. gadsimta 50. gadu sākumā. Lai dabūtu rakstus izšūšanai, es gāju uz ASV Kongresa bibliotēku, kur sēdēju pie Latvijas etnogrāfijas grāmatām, lai uzzīmētu rakstus uz rūtiņu papīra. Mamma man jau bija iemācījusi izšūt,

kad dzīvojām bēgļu nometnēs Vācijā.

“Audumu nopirku veikalā kopā ar mammiņu - blūze ir kokvilnas. Saktas ir Vašingtonā pasūtīnātas. Es izrakstīju arī brunčus un ņieburu - pelēku ar Nīcas rakstiem - bet kad es vairs nedejoju tautas deju grupā, es to aizdevu vienai citai meitenei, un tagad es vairs nezinu, kur tas ir. Visu tērpu sašuva mamma - viņai bija šujmašīna, tā bija viena no pirmajām lietām, ko viņa nopirka, nonākot ASV. Diemžēl villaini nepaguvu pabeigt - tai viens gals ir, bet otra nav. Tas tādēļ, ka es aizgāju mācīties uz koledžu un man vairs nebija laika to izšūt. Dzīve iet uz priekšu, vai ne!?”

Anda Ūdris un Maija Veinbergs (pr. Hinkle) tiek bildētas avižu rakstam 20. gadsimtā 50. gados. Foto no muzeja “Latvieši pasaulē” krājuma. Autors nezināms

“Visbiežāk es vilku šo tērpu, kad uzstājos ar citiem Vašingtonas latviešu jauniešiem tautas deju ansamblī. Mums bija jādejo viskautkur. Es atceros vienu reizi, kad mums bija uzstāšanās Tautību festivālā Džordža Vašingtona universitātē. Es deju enerģiski, un mans vainags nolidoja ar lielu blīkšķi, jo tas bija liels un smags! Nākamā reizē, kas es deju garām, es to pacēlu un uzliku atkal galvā! Pēc tam visi žurnālisti bija ap mani: “Kas tas par kroni? No kurienes es esmu?” Viņiem ļoti interesēja. Latvieši atkal tika pie mazdrusciņ vārda un uzmanības avīzē. Agrāk

vainagu lika uz pakauša. Tagad jāliek līdz ar matu līniju.

“Tautas tērps ir skaists un dziļš latviskās piederības simbols. Kad es uzvilku tērpu, es jutos lepna un priecīga, ka esmu latvietē un ka varu savu latvisko piederību tik redzami parādīt. Es vilku tērpu, ne tikai lai uzstātos sarīkojumos, bet arī patriotiskos pasākumos, kā, piemēram, 18. novembra svinībās. Šis ir vienīgais tautas tērps, kas man ir piederējis.”

-Marianna Auliciema

Tiek pārcelta izstāde “Nyet, Nyet, Soviet!” Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā

2020. gada 7. maijā Latvijas Valsts simtgades svinību ietvaros Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā Rīgā tika plānots atvērt muzeja “Latvieši pasaulē” sagatavoto izstādi “Nyet, Nyet, Soviet!” par latviešu pretpadomju demonstrācijām ārpus Latvijas Padomju Savienības okupācijas laikā. Diemžēl valstī izsludinātās ārkārtas situācijas dēļ nācās izstādes atklāšanu pārcelt uz 2021. gada aprīli.

Viens no plānotās izstādes galvenajiem mērķiem ir aktualizēt un izgaismot svarīgu Latvijas vēstures daļu – Latvijas neatkarības atjaunošanas centienus Rietumos. Šķiet, ka daudziem Latvijas iedzīvotājiem šie fakti un norises trimdā ir mazzināmas, kaut gan tam bija būtiski svarīga nozīme, atjaunojot Latvijas valsts neatkarību 1990. gada 4. maijā. Izstādes stāsti un priekšmeti aicinās just līdzīgi demonstrantu mērķtiecībai, pašreizējai un asprātībai. Turklāt, zinot, cik mūsdienās Latvijas sabiedrība ir politiski inerta, izstādes autori un organizētāji cer, ka izstāde ar savu

vēstījumu rosinās daļu Latvijas sabiedrības būt līdzdalīgiem savas valsts interešu aizstāvībā.

Izstādes saturu veido muzeja kuratores Marianna Auliciema un Ieva Vītola, vizuālo noformējumu un dizainu – mākslinieks Jānis Zvirgzds-Zvirgzdiņš un SIA “Dekorators”.

Izstāde tiek veidota ar Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeja un Latvijas Valsts kultūrkapitāla fonda, Latviešu fonda, Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda atbalstu.

-Toms Pāvils

Politiskajā akcijā “Mūrlauzis – brauciens ar speciālvilcienu uz dzelzs aizkaru” piedalījās aptuveni tūkstotis Pasaules brīvo latviešu Dziesmu dienu dalībnieku, kuri ar vilcienu devās uz Dūderštati pie Rietumvācijas un Austrumvācijas robežas 1984. gada 5. augustā. Fotografējusi Baiba Bredovska

Izlaušanās spēli un izstādi “Bēgļu gaitās” apmeklē vairāk nekā 2400 cilvēku

2019. gada jūnijā durvis vēra muzeja “Latvieši pasaulē” veidotā izlaušanās spēle un izstāde “Bēgļu gaitās”. Tās centrā ir Otrā Pasaules kara beigu posma notikumi Latvijā un to sekas, kas daudziem Latvijas iedzīvotājiem kļuva par sākumu izceļošanai no dzimtajās zemēs. Izstāde un spēle, kas ļauj izdzīvot bēgļu

gaitas, iedzīlinoties individuālajās motivācijās un lēmumos, veidota kā viens veselums: izstāde veidota tā, lai izskaidrotu un dotu īstus piemērus tam, ko apmeklētāji izdzīvo interaktīvās spēles gaitā.

Viena no izlaušanās telpām ir iekārtota kā mežs, šādi simbolizējot Latvijas iedzīvotāju grūtības, tiem mērojot citreiz pat 3 mēnešus garu ceļu, pirms tie veiksmīgi sasniedza galamērķi – kuģi uz Vāciju vai laivu uz Zviedriju

Šī apjomīgā projekta ideja, uzbūve, satura veidošana un ekspluatācija bija muzeja darbinieku nopelns. Pie tā strādāja muzeja pārstāvji, kuri katrs ir profesionālis savā jomā: māksliniece un scenogrāfe Laura Ikerte; idejas autore, muzeja biroja vadītāja Marianna Auliciema; muzeja biedre un atbalstītāja Ilga Bērzkalns; muzejpedagoģe Danute Grīnfeldē; datorgrafīķis un multimediju risinājumu autors Džeremijs Smīds (Jeremy Smedes), kā arī kolēģi un brīvprātīgie, kuri pacietīgi darbojās daudzas brīvdienas, lai kopā tīrītu, izbūvētu un veidotu telpas un vidi izstādes un spēles norisei. Projektā izmantota arī mākslinieces Zanes Oborenko smilšu animācija.

Atskatoties uz pagājušo gadu, ar lepnumu varam teikt, ka 2019. gadā “Bēgļu gaitās” ir paveikts patiešām daudz. Mēs piedalījāmies gan “Muzeju naktī” 18. maijā, gan arī uzņēmām pie sevis viesus Pasaules bēgļu

dienas pasākumā 19. jūnijā. Kopā abās dienās izlaušanās spēlē viesojās aptuveni 700 apmeklētāju! Neskaitot šos divus atsevišķos pasākumus, laika posmā starp jūnija sākumu un decembra beigām kopējais individuālais grupu skaits, kas izgāja izlaušanās spēli un izstādi “Bēgļu gaitās”, ir 202 grupas ar kopējo apmeklētāju skaitu – 1222 cilvēki! Šeit vietā īpaša pateicība ir jāvelta iespējai piedalīties programmā “Latvijas Skolas soma”, kas uz “Bēgļu gaitām” atveda apmeklētājus no vairāk nekā 20 Latvijas skolām.

Birzgales pamatskolas skolēni, muzejpedagoģiskajā izstādē “Bēgļu gaitās”, izmantojot interaktīvas planšetes un izstādītos muzeja eksponātus, atbild uz jautājumiem par bēgļu piedzīvoto 1944. gadā

2019. gadā tika iegādātas arī 22 dāvanu kartes, rīkojām vienu akciju (dāvanu kartes izlozi) sociālajā tīklā “Facebook”, kā arī vēl citas akcijas ietvaros decembrī apmeklētāji varēja spēles telpās meklēt nelielas dāvaniņas no muzeja “Latvieši pasaulē”. Lielisku sadarbību esam izveidojuši arī ar Okupācijas muzeju, kas it īpaši noderīga bija gadījumos, kad uz izlaušanās spēli pieteicās vairākas klases vienlaikus. Lielāku grupu vajadzībām tika izveidota orientēšanās aktivitāte pilsētvidē “Rīga 1944”, ar kuras palīdzību apmeklētājiem bija iespējams iepazīt Vecrīgas ielas, kombinējot vēsturisko zināšanu apguvi ar mūsdienīgu ierīču pielietojumu. Lielākā apmeklētāju grupa bija 47 skolēnu sastāvā!

Savukārt 2020. gada pirmajos trīs mēnešos – līdz COVID-19 ietekmē izsludinātā ārkārtas stāvokļa ieviešanai 13. martā – izlaušanās spēli bija apmeklējuši 524 cilvēki 92 grupās. Tas nozīmē, ka kopējais izlaušanās spēles apmeklētāju skaits līdz šim ir bijis vairāk nekā 2400 cilvēku! Ārkārtas situācijas laikā izlaušanās spēle un izstāde apmeklētājiem bija slēgta.

Izlaušanās spēles un izstādes “Bēgļu gaitās” izveide nebūtu bijusi iespējama bez sekojošiem atbalstītājiem:

Kultūras ministrija

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLĀ FONDS

Ar papildinformāciju par izlaušanās spēli un izstādi “Bēgļu gaitās” ir iespējams iepazīties muzeja “Latvieši pasaulē” mājaslapā – <http://beglugaitas.lapamuzejs.lv>.

- Toms Pāvils

Dāsns ziedojums “Savam kaktiņam, savam stūrītim...”

2019. gada nogalē muzejs “Latvieši pasaulē” saņēma ļoti dāsnu mērķziedojumu - Maija Hinkle, muzeja dibinātāja un valdes priekšsēde, ziedoja muzejam 89 000 eiro (100 000 USD). Ziedojums, veltīts Maijas dēla Kristapa Hinkles piemiņai, tiks izmantots paliekoša muzeja biroja un mazas izstāžu telpas iegādei.

Kad 2007. gadā kādā rudenīgā vakarā Rīgā tika dibināts muzejs “Latvieši pasaulē”,

klātesošajiem bija sapnis, ka ar laiku muzejam būs ēka kaut kur Latvijā, ka muzejs būs vieta, kur ārzemju latviešiem tikties un uzzināt par latviešu vēsturi un dzīvi pasaulē, kurā būtu pastāvīga ekspozīcija, mainīgās izstādes, bibliotēka un kafejnīca apmeklētājiem, krājuma telpas, darba un sanāksmju telpas u.c. Bija saprotams, ka šis ir tāls sapnis, uz ko tiekties, un tādēļ darbs tika sākts ar krājuma vākšanu un komplektēšanu, sabiedrības iesaisti un sadarbību ar atbalstītājiem un partneriem, kuri varēja piedāvāt lietošanā pagaidu telpas krājuma glabāšanai, izstāžu rīkošanai un citu projektu īstenošanai. Toreiz sākām darbu ar diviem pusslodzes darbiniekiem.

13 gadus vēlāk muzeja krājums, darbinieku un projektu skaits ir intensīvi audzis, un kaut arī muzejam vēl nav savas ēkas, savāktie priekšmeti, stāsti un saturs, ar ko aizpildīt veselu muzeju, jau ir! Tomēr, pienācīgs finanšu līdzekļu apjoms savas privāta muzeja ēkas iegādei un uzturēšanai nav, un tādēļ radās ideja par starpposmu: sava biroja un mazas izstāžu zāles iegādi. Šāda veida starpposms atrisinātu darbavietu jautājumu - jo pašreizējās krājuma telpās Latvijas Nacionālās bibliotēkas pagrabā nepietiek vietas visiem darbu darītājiem. Turklāt ir svarīgi padarīt muzeju “Latvieši pasaulē” pieejamāku sabiedrībai. Uz muzeja biroju - izstāžu zāli varēs “nākt ciemos” - satikties un parunāties ar muzeja darbiniekiem, nodot kādu priekšmetu vai stāstu muzejam, ielūkoties daļā no muzeja krājuma, arīdzan tajā laikā, kad muzejam nenotiek “lielformāta” izstādes vai projekti. Izstāžu telpā plānojam mazas, tematiskas izstādes no krājumā esošajiem priekšmetiem un stāstiem.

Telpu meklējumus uzsākot šī gada janvārī, bija definēts tas, kas būtu muzejam “Latvieši

pasaulē” šobrīd vajadzīgs: telpām jābūt Rīgā, vietā, kura ir viegli pieejama ārzemju ciemiņiem (Centrs, Vecrīga vai tuvā Pārdaugava); pieejamai cilvēkiem ar kustību traucējumiem (pirmais stāvs vai piekļuve ar liftu); vismaz divas telpas - birojam un izstāžu zālei, bet vēlams arī trešā - virtuves/atpūtas telpa, kur var notikt, piemēram, intervijas, sarunas u.c. Vēlami būtu arī logi - skats uz ielu. Svarīga ir arī atrašanās vieta, lai varētu biroju viegli atrast un būtu ērta piebraukšana ar sabiedrisko un privāto transportu. Ļoti noderētu arī neliela telpa, kuru var izmantot kā mazizmēra noliktavu izstāžu rīkošanas atribūtiem.

Telpu meklējumos līdz šim ir piedalījušies gandrīz visi muzeja “Latvieši pasaulē” darbinieki un valdes locekļi. Visražīgākās telpu apskates bija februārī, kad no ASV ciemojās valdes priekšsēde Maija Hinkle un muzeja biedrs un atbalstītājs Ints Dzelzgalvis, tad šim jautājumam veltījām ilgāku laiku, apsekojot īpašumus Rīgas Centrā un Pārdaugavā - tomēr ideālā vieta pagaidām nav atrasta.

Ja Jums ir zināms kāds īpašums, kas varētu būt mums piemērots, lūdzu, atrakstiet uz lapa-info@gmail.com. Labprāt izskatīsim arī citus piedāvājumus!

-Marianna Auliciema

Muzejam “Latvieši pasaulē” atzinība Latvijas Muzeju biedrības konkursā “Gada balva 2020”

Šogad, 2020. gadā, arī muzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” piedalījās Latvijas Muzeju biedrības izsludinātajā konkursā “Gada balva 2020”. Nominācijai

“Izglītojošs projekts muzejā” mēs pieteicām muzeja veidoto izlaušanās spēli un izstādi “Bēgļu gaitās”, kas 16 projektu konkurencē ieguva atzinības balvu!

Kā atzinības pasniegšanas ceremonijā norādīja LMB Gada balvas žūrijas komisija, “nodrošināt skatītāja lomu izstādes apmeklētājam nav nekas unikāls, bet piedāvāt līdzpārdzīvojumu un iejušanos kāda konkrēta cilvēka situācijā ir izcils paraugs citiem, kā veidot izziņas procesu muzejā. Es redzu – es aizmirstu, es piedalos – es atceros.”

Muzejs “Latvieši pasaulē” saka lielu jo lielu paldies gan “Bēgļu gaitās” radošajai komandai un gidiem, gan arī plašajai apmeklētāju saimei, bez kuru palīdzības un labajām atsauksmēm arī šāda plašāka mēroga atzinība Latvijas muzeju vidū nebūtu iespējama. Paldies jums!

Ar papildinformāciju par konkursu ir iespējams iepazīties Latvijas Muzeju biedrības mājaslapā – <https://www.muzeji.lv/lv>

- Toms Pāvils

Latvijas Muzeju biedrības Gada balvas pasniegšanas ceremonijā muzeja “Latvieši pasaulē” pārstāvji Marianna Auliciema un Toms Pāvils saņem apbalvojumu. Foto no Latvijas Muzeju biedrības arhīva

Mērķis sasniegts dubultā! Muzeja “Latvieši pasaulē” 2019. gada Ziemassvētku ziedojumu akcija

Muzeja “Latvieši pasaulē” 2019. gada nogalē izsludinātā ziedojumu akcija bija ļoti veiksmīga – ziedojumos no visas pasaules saņēmām divreiz lielāku summu, kā bijām gaidījuši un iedomājušies! Kopā tika saņemti \$48,000, tostarp arī viens anonīms ziedojums par summu \$25,000!

Sirsnīgs, jo sirsnīgs paldies visiem, kuri ziedoja līdzekļus! Bez ziedotāju, muzeja labvēļu un draugu, brīvprātīgo atbalsta nebūtu iespējams nodrošināt muzeja darbību. Viens no galvenajiem mērķiem ziedojuma akcijai bija atrast tik daudz līdzekļu, lai varētu pieņemt uz gadu darbā vēl vienu muzeja krājuma glabātāju, kura darba uzdevums ir palīdzēt apstrādāt un saglabāt muzejam sadāvinātos priekšmetus, vienlaikus palīdzot sagatavot muzeju valsts akreditācijai. Pateicoties 2018. un 2019. gada veiksmīgajām ziedojumu akcijām, mēs esam spējuši nodrošināt pilnvērtīgu krājuma darbu. Piedāvājam tālāk iepazīties ar muzeja galvenās krājuma glabātājas Gunas Dancītes motivāciju, strādājot krājumā, par ikdienas darbu kopā ar kolēģiem Guntu Lediņu un Uldi Dimiševiski:

“...esam auguši gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi. Kopš neticami veiksmīgas akcijas 2019. gada nogalē, janvārī bija iespēja pieņemt vēl vienu krājuma glabātāju, un nu mums krājumā strādā pavisam 3 cilvēki, kas rūpējas par varen lielu vēsturisko un emocionālu krājumu, ko muzejs nu jau 13 gadus rūpīgi vācis, glabājis un pētījis. Lai gan es muzejam pievienojos tik septembrī, stāsti par dzīvi ārpus Latvijas man

bija zināmi jau krietni agrāk. Jau vairākus gadus aktīvi darbojoties studenšu korporācijā, esmu iepazinusies ar daudziem lieliskiem cilvēkiem, kas savas dzīves laikā īsāku vai garāku laiku dzīvojuši ārpus Latvijas. Tas arī ir daļēji veidojis manu izpratni par draudzību, atbalstu, drosmi un dzimtenes mīlestību. Satiktie cilvēki un viņu stāsti, atmiņas un piedzīvojumi ļoti bieži man personīgi rosinājuši pārdomas par motivāciju, centību un tieksmi pēc izcilības, jo iegūt zināšanas un prasmes bijis viens no latviešu tikumiem neatkarīgi, kura okeāna krastos mēs neatrastos.

Līdzīgs ceļš pēc sasniegumiem ir uzstādīts arī kā mūsu muzeja mērķis. Jau iepriekš iesākts, arī šogad turpinās darbs pie muzeja akreditācijas. Muzeju pasaulē tas ir liels notikums, kas rada daudz satraukuma. Arī mēs plānojam rudens pusē savu pirmreizējo akreditāciju, tādēļ ļoti svarīgi šo dažu mēnešu laikā sakārtot dokumentāciju atbilstoši Latvijas likumdošanai. Ir diezgan daudz dažādu dokumentu un norāžu, kam sekot, tāpēc šis darbs prasa lielu atbildību un rūpību. Tāpat esam uzsākuši pilnīgu muzeja krājuma esības pārbaudi, lai pārlicinātos, ka katram priekšmetam ir sava vieta muzeja krātuvē un tajā šis priekšmets tur jūtas labi (ar visu nepieciešamo mikroklimatu u.c.). Mūsu krājuma glabātāja Gunta patiešām katru priekšmetu izņem ārā no plaukta, izpako, pārbauda tā saglabātības pakāpi, ja nepieciešams, izmēra utt.

Paralēli šiem darbiem pieteicām savu projektu Valsts Kultūrkapitāla projektu konkursā, un nu jau dažus mēnešus mūsu muzeja krājumā esošais, vislielākais priekšmets – Jura Bļodnieka dāvinātais, leģendārais “pretpadomju” demonstrāciju auto “Valiant” atrodas prasmīgu restauratoru rokās, lai lepni ieripotu Dzelzceļa vēstures muzejā,

kur notiks mūsu muzeja veidota izstāde “Nyet, nyet, Soviet”. Latvijā un pasaulē vēl ir daudzas izstādes, kurās eksponēti auto, bet ne šis! Tas būs kas unikāls!

Protams, šai laikā esam saņēmuši arīdzan ļoti daudz dāvinājumu no visas pasaules, tāpēc priekšmetu pieņemšana krājumā ir mūsu darba svarīga sastāvdaļa, ko ar lielu rūpību veic krājuma glabātājs Uldis. Priekšmetu ir daudz, tādēļ tos rūpīgi aprakstam, pēc tam signējam un atrodam vietu krājumā. Šai laika sprīdī esam pat saldējuši priekšmetus, lai iznīcinātu visas iespējamās sēnes un kaitēkļus, kas varētu būt paslēpušies brunčos, kreklos, starp grāmatu lapām un citur.

Tam visam pāri esam arī papildinājuši savas zināšanas un prasmes, uzklausat muzeju darbinieku un restauratoru vadītas lekcijas, stāstījumus, lai arī mūsu darbs kļūtu labāks un profesionālāks.

Kopumā darbs muzejā ir krietni dinamiskāks, kā no malas varētu likties, bet tieši tas ir tas labākais! Mēs, krājuma glabātāji, LaPā vienmēr esam priecīgi par katru dāvinājumu, katru jaunu projektu vai iespēju, kas tiek piedāvāta, jo tieši tas mūs ved uz tuvākiem un tālākiem mērķiem, ko muzejs sev izvirzījis. Un tā ir burvīga sajūta, ka zinām, ka mūsu darbs arī citiem nav vienaldzīgs. Paldies jums!”

Ar savu ziedojumu 2019. gada Ziemassvētku akcijā muzeja “Latvieši pasaulē” darbību atbalstījuši sekojoši cilvēki un organizācijas: Aija Ingrīda Abene; Biruta Abuls; Anita un Graham Andersoni; Patrick C. Arnett; Andris Auliciems sen.; Vilnis O. Ātrēns; Anita un Roberts Batarags; Baiba Bela; Ilga Anita Bērzkalna; Uldis Bluķis; Jānis un Valda Bolis; Aigars un Irēna Brants; Imants un Velga Brolis; Wayles Browne; Joan Carlson; Anda

Cook; Jānis Danenbergs; Diane Conneman; Rita D. Drone; Gunta un Lauris Eglītis; Ginta Elksne; Uldis un Inese Erdmanis; Jānis Grāmatiņš; Yvette Grinbush; Andris un Inta Grunde; Gunta Harvey; Sibilla Hershey; David un Patty Hinkle; Maija Hinkle; Maruta Ieviņa; Andrejs Jansons; Vita Kākulis; Liene Zeltīte Kalniņa; Daugavas Vanagi Kanādā; Biruta Kelley; Alda Ķirse; Dagnija Krēsliņa; Zuze Krēsliņa-Sila; Rita Krūmiņš; Latvian Relief Fund of America; Edward Lemanis; Sarma Muižniece Liepiņš; Guntis un Anita Liepiņi; Jūlijs Liepiņš; Astra Māliņš; Mančesteras latviešu ev. lut. draudze; Joe un Emily Metz; Jolanta Mockus; Lalita Muižniece; Zintis Muižnieks; Mirdza Neiders; Valters Nollendorfs un Aija Ebden; Ārijs un Gunta Pakalns; Toms Pāvils; Alfrēds Peterlēvitzs; Uldis un Sarma Puriņi; Kristīne un Mārtiņš Putenis; Ināra Reinis; Genādijs Ribakovs; Dace Ruņģe; Jānis un Maija Šķiņķis; Maija un Juris Šlesers, Ieva Ērika Šmite; Ilse Stalis; Daina Taimiņa; Antra Thrasher; Zane Treimane; Rita Uibo; Laila V. Prosser; Dr. Egīls un Rasma Vēverbrants; Lizete un Oto Vieglais; Aivars Vinters; Ilma Wilkinson; Ludmila Yamrone; Maija Zaeska; Lilita Zaļkalns; Ģirts Jānis Zēgners; Austrā Zemzars; Lauma Zvidriņa.

Pateicamies vēl diviem ievērojamiem ziedotājiem ārpus Ziemassvētku akcijas: 2019. gadā saņēmām līdzekļus no Valdas un Kristapa Jaunzemu testamenta un Klāva Zichmaņa uzņēmuma “AKA 3”!

-Marianna Auliciema

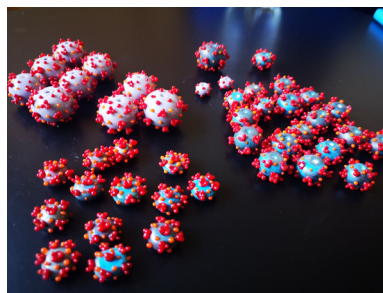

Muzejs “Latvieši pasaulē” meklē priekšmetus ar stāstiem par to, kā latvieši pasaulē pārdzīvo COVID-19 pandēmiju

Nav pasaulē valsts, kuras iedzīvotājus neietekmē COVID-19 izraisītā pandēmija, viņu vidū ir arī latvieši, kuri dzīvo ārpus Latvijas.

Muzejs “Latvieši pasaulē” plāno atspoguļot šo neparasto laiku muzeja krājumā, vācot priekšmetus ar stāstiem, lai nākamajām paaudzēm parādītu, kā latvieši ārpus Latvijas ir šo situāciju pārdzīvojuši, kā ir palīdzējuši citiem, kā ir meklējuši patvērumu sev un ģimenēm. Muzejs aktīvi vāc priekšmetus un atmiņu stāstus, kas atspoguļo gan sajūtas, gan sadzīves apstākļus, piedzīvotus COVID-19 izraisītā krīzes situācijā.

Muzejs savam krājumam jau ir ieguvis Indijā dzīvojošās latvietes Gitas Gemutes no lina auduma izgatavotu sejas masku; stikla mākslinieces Lauras Šmidebergas “ķekatnieku stila” auskarus vīrusa molekulas formā, ko viņa radījusi savā dzīvesvietā Tallinā, Igaunijā; dažas mājās šūtas maskas, kuras darinājusi Lauma Cenne Montreālā vietējiem slimnīcas darbiniekiem u.c.

Aicinām ārzemēs dzīvojošus latviešus piedāvāt muzeja “Latvieši pasaulē” krājumam priekšmetus ar stāstiem par viņu personīgo pieredzi COVID-19 pandēmijas laikā!

Mūs interesētu papildināt muzeja krājumu ar:

- priekšmetiem, kas darināti izolācijas/karantīnas apstākļos, vai tādiem, kas palīdz pārdzīvot sēdēšanu mājās (piemēram, ekipējums rupjmaizes cepšanai mājās; latviski rokdarbi vai tmldz.);
- priekšmetiem, kas palīdz uzturēt saziņu ar ģimeni, draugiem (piemēram, plakāti, ko liek pie veco ļaužu mītņu logiem; datortehnika vai telefoni; vēstules; paciņas);
- priekšmetiem, kas saistās ar darba veikšanu pandēmijas laikā, īpaši medicīnas un apkalpojošā nozarē;
- priekšmetiem, kuri liecina par distances ieturēšanu publiskajā telpā (latviešu namos, veikalos);
- priekšmetiem, kuri saistās ar attālinātām mācībām latviešu skolās vai citās organizācijās;
- priekšmetiem, kuri saistās ar repatriācijas lidojumiem un nokļūšanu “mājās”;
- priekšmetiem, kuri saistās ar darba un iztikas zaudēšanu COVID-19 krīzes dēļ;
- priekšmetiem, kuri saistās ar slimības gaitu, vīrusa pārslimošanu, pašizolāciju slimības dēļ.

Muzejs īpaši meklē jebkādas vēstures liecības, kurām ir saikne ar latviešu sabiedrību un latviešu ģimenes, kultūras un dzīvesziņas uzturēšanu pandēmijas laikā ārpus Latvijas.

Lūdzu sazināties ar īsu priekšmetu un stāstu aprakstu ar muzeja pārstāvi Mariannu Auliciemu, e-pasts: auliciema@gmail.com!

